Examenul național de bacalaureat 2027
Proba E. b)

Limba şi literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

Model

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Ady Endre: Mag hó alatt

Gyötrött és tépett magamat
Régi hiteiben fürösztve
Vérből, jajból és lángból
Szedegetem össze
S elteszem, mint életes holtat.

Kell még Tegnapról hív tanu
S kell talán az én hadi-sarcom,
Hogy drága mementóként
Fölemeljem arcom
Egy új emberű új világra.

Vád nélkül széttekintgetek
Majd vertségek és diadalmak
Földjén, hogy a kaoszból
Harsos igét halljak,
Vagy harsos igét én hallassak.

Hős emberségem, várakozz,
Szép álmokat aludj, lefénylett
Jós és jó magyarságom,
Hívni fog az Élet
S föltámadások örök Rendje.

Most tél van s szegény mag-magam
Megnémítva és behavazva
Rendeltetés hitével
Őrzöm meg tavaszra,
Igazimnak sarjadásáig.

(1914)

mementó: szomorú, fontos dologra vagy eseményre emlékeztető jel, figyelmeztetés, intő jel
harsos: harsogó

1. Mutassa be a cím és szöveg viszonyát! 2 pont
2. Határozza meg a vershelyzet és versbeszéd jellemzőit! 2 pont
3. Határozza meg a modern dal jellemvonásait! Indokolja kijelentését a versből vett példákkal! 4 pont
4. Értelmezze a *„Hívni fog az Élet/S föltámadások örök Rendje*” komplex költői képet! 4 pont
5. Írjon ki a versből két költői képet, nevezze meg, és értelmezze őket! 6 pont
6. A vers utolsó szakasza a *tél* és *tavasz* szimbolikus jelentésére épül. Hogyan határozza ez meg a költemény témáját? 4 pont
7. Milyen a vers hangulata? Indokolja válaszát a versből vett példákkal! 4 pont
   Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás 4 pont

A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Majd' kétezeroldalas nagyregényt írni 2024-ben már önmagában is egy állítás. Hittétel, lázadás, (hübrisz?), a folyton véget érő, ám szüntelenül nekiszilajodó történelem utolsó megkísértése. Ugyanis, bármilyen meglepő, a nagy (azaz számos szerzői ívből álló) történelmi regények a történelemről szólnak. [...]

Kik vagyunk mi? – ez a 19. századi nacionalizmusoktól továbbörökített történelmi kérdés. Ne fogjon senki könnyelműen a történelemhez, hiszen a válaszokat még csak-csak meg lehet úszni, de a kérdéseket nem.

A kérdésfelvetés indokoltnak tűnik, hiszen Darvasi László legújabb, Neandervölgyiek *című történelmi regénye a Monarchia bukását megelőző évektől (1908) egészen 1957-ig tart. Az így kijelölt korszakalakzat két végpontja – a stílusosság érdekében elcsalva két évet – ekképpen is kijelölhető: az* Új Versek *megjelenése és '57 május elseje. „Mi ez, ha nem irodalom. Igazi költészet, mert nem normális dolog ennyit a várakozásra költeni." A korszakalakzat az ambíciókat is megrajzolja. Talán elég csak említeni, hogy mennyi és milyen különféle irodalmi művek foglalkoznak ezzel a korszakkal, vagy azon belül egy-egy kiemelt és turbulens csomóponttal. Memoárok, családtörténetek, autófikciók, (áltörténelmi) történelmi regények. Legutóbb például Vida Gábor Senkiháza című regénye, amely Darvasi könyvének egyik mottóját is adja.*

Azaz egy megkerülhetetlen és sokoldalúan rétegzett intertextuális hálózat húzódik a korszak irodalmi ábrázolása mögött (felett? alatt?). Darvasi ehhez tudatosan viszonyul, az utószóban expliciten is nevez meg inspirációkat, forrásokat (Závada Pál, Mészöly Miklós, Rubin Szilárd, Esterházy Péter), illetve implicite is megdolgozza ezt a hagyományt. Van itt minden. A századvégi novellisztika vidékei (különösen Tömörkény), a Kő hull apadó kútba *népi szikársága, Kertész Imre antropológiája vagy éppen a* Kis Magyar Pornográfia *Bástya elvtárs képében tetszelgő Szamuely Tiborjai. Egy remix, egy feldolgozásgyűjtemény. Olyan, akár a regény részeges tánctanárának, Radu Kipternek a bakelitgyűjteménye. De mit jelent pontosan, ha feldolgozásokból gyúrjuk össze a földolgozhatatlant? […]*

Attól mindenki megkímélnék, hogy egy ilyen óriási regény teljes történetét rekonstruáljam. Legyen elég annyi, hogy három család három generáción átívelő történetét követjük végig többé-kevésbé lineárisan. Arisztokraták, zsidók, polgárok, „népi elemek". A szekeresek („az együttérző szomorúság metaforái" – ahogy a szerző fogalmaz egy interjúban) valamilyen formában érintkeznek a legtöbb szereplővel, éppen ezért lehetséges az, hogy a generációk viszonya az időhöz egyre összetettebbé válik. A Benjamin Button-szerű Barotány Zsigmondban például „összekeveredett az idő járása", így lesz ő a szekeresek „édesgyermeke". A zsidó Gold/Arany család Árminja ezzel szemben nem gyermeke, hanem „tanítványa" a szekereseknek, ezért is tudja már gyermekként megfogalmazni, hogy a neandervölgyi ember a könnyeivel beszélt. Ármin, nagyapja, a Holdat is megjárt Sámuel, akinek „sosincs igaza, éppen csak igazat beszél", illetve apja, Áron után, aki mindent megszámol, kivéve munkaszolgálatosként a halottakat, az lesz, aki Auschwitzot megjárva kiszakad az időből, azon kívül létező túlélővé válik. […]

Az érzéseim vegyesek. Abban viszont egészen biztos vagyok, hogy Darvasi László nagyon jó író – ezt újfent bizonyította. Új könyvéről mindenképpen érdemes gondolkodnunk, tegyük hát azt. Mert ez a kolosszális nagyelbeszélés a történelmet és az időt szegezi szembe velünk (nem aprómunka), olyan kihívást, amely időtálló.

(https://litera.hu/magazin/kritika/kritika-darvasi-laszlo-neandervolgyiek-cimu-regenyerol.html)

1. Fogalmazza meg egy mondatban a szöveg témáját! 2 pont
2. Írjon ki a szövegből 3 információt a *Neandervölgyiek* című regényről! 3 pont
3. Társítsa a következő kijelentéseket a szereplőkkel, akikre vonatkoznak! Írjon át a vizsgalapra minden helyes társítást!

Kijelentések:	Személyek:
1) Megjárja Auschwitzot.	A. Radu Kipter
2) Tánctanár, akinek lemezgyűjteménye van.	B. Áron
3) Sosincs igaza, éppen csak igazat beszél.	C. Sámuel
4) A regénybéli szekeresek „tanítványa".	D. Ármin
5) Mindent megszámol, kivéve munkaszolgálatosként a halottakat.	5 pont

4. Értelmezze a következő szavakat/kifejezéseket!
   meg lehet úszni; turbulens csomópont; autófikció; expliciten is nevez meg inspirációkat 4 pont
5. Írjon ki a szövegből 3 olyan okot, amiért a *Neandervölgyiek* című regényt intertextuális szövegnek nevezhetjük! 3 pont
6. Mi a közös Darvasi és Vida Gábor két, a szövegben említett regényében? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
   A. Vida Gábor Darvasi regényéből ihletődik.
   B. A *Senkiháza* egyik mottója a *Neandervölgyiek* egy részlete.
   C. Mindkettő ugyanabban a történelmi korszakban játszódik.
   D. Darvasi regényében szerepelteti Vida Gábor hőseit. 2 pont
7. Milyen következtetésre jut a szerző a nagyregény elolvasása után? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
   A. Arra, hogy Darvasi munkájának mennyisége elismerést érdemel, de minősége nem.
   B. Arra, hogy Darvasi újra bebizonyította, hogy jó író.
   C. Arra, hogy Darvasi más írók szövegeinek kivonatát írta meg önálló gondolat nélkül.
   D. Arra, hogy Darvasi új könyvéről nem érdemes gondolkodnunk. 2 pont
8. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
   A fenti szöveg
   A. javasolja, hogy Darvasi rövidítse le a szövegét.
   B. méltat egy frissen megjelent regényt.
   C. elmeséli a *Neandervölgyiek* című regény cselekményét.
   D. arra a kérdésre keresi a választ, hogy „Kik vagyunk mi?” 4 pont
9. Milyen stílusréteg sajátosságait ismeri fel a szövegben? Indokolja válaszát legalább két jellemző megnevezésével, és adjon ezekre példát a szövegből! 5 pont

III. TÉTEL (30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Tragikus sorsú hősök a történelmi tárgyú alkotásokban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
2. a tragikus sorsú hős által képviselt értékek, értékrend a választott műben 4 pont
3. a tragikus sorsú hős jellemábrázolása 4 pont
4. a tragikus sorsú hős kapcsolatai a választott műben (pl. szerető/gondoskodó, rokoni/közéleti, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi) 4 pont
5. a tragikus sorsú hős jellemfejlődése/sorsa 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont